

Leven met een lastige metgezel

Interview

maandag 07 november 2011, 03u00 Veerle Beel

★ AANRADEN 14

© Wouter Van Vooren

KUURNE - 'Als je niet meer weet waarin of waaruit, dan juist komt het onverwoestbare in jezelf naar boven', zegt schrijfster Bieke

Vandekerckhove. Ze ervoer dat aan den lijve toen ze 19 was en te horen kreeg dat ze niet lang meer te leven had.

Van onze redactrice

Met *De smaak van stilte, hoe ik bij mezelf ben gaan wonen* (uitg. Lannoo/Ten Have) won Bieke Vandekerckhove (42) de Prijs voor het beste spirituele boek. Het is een bundeling van teksten over haar angsten en twijfels, haar hoop en verlangens. Over de verwoestende diagnose van de spierziekte ALS - ook de astrofysicus Stephen Hawking lijdt eraan - die haar leven op zijn kop zette en haar midden in de stilte wierp. Nog hooguit een paar jaar, zeiden de dokters. 'De evidente weg naar geluk was voor mij afgesloten. Ik moest het wel elders zoeken', zegt ze bij wijze van inleiding.

Ook bij haar ontwikkelt de ziekte zich traag. Vandekerckhove leeft nu al langer mét de diagnose dan dat ze erzonder heeft geleefd.

In het begin was de angst voor aftakeling en dood enorm, geeft ze toe. 'Er was nergens anders meer plaats voor in mijn hoofd. Nu is mijn ziekte een lastige metgezel waarmee ik door het leven moet en die er altijd is. Ik heb er dagelijks mee te maken. Maar ze maakt niet meer de kern van mijn bestaan uit. Ik heb maar één leven en ik ben er nog altijd blij mee. Desalniettemin.'

Wat maakte dat ze opnieuw grond onder de voeten kreeg? 'In ieder geval niet de klassieke antwoorden die de geneeskunde, de filosofie of de religie mij boden. Ik kon hun antwoorden niet eens verdrágen. Doe ik trouwens nog altijd niet. Ik kon alleen maar tegen die antwoorden schoppen.'

Klooster

Een vriend nam haar mee naar een klooster, waar ze kennismakte met de spiritualiteit van de benedictijnen. 'We besloten net als de zusters niet te praten. En middenin die stilte voelde ik plotseling weer vertrouwen. Ik noem het vertrouwen zonder voorzetsel. Het is geen vertrouwen in, of vertrouwen op. Het was het besef dat er in het diepste van mijzelf iets zat dat niet verwoest kon worden. Iets wat door geen ziekte of geen ander kwaad geschonden kon worden. Dat is waar spiritualiteit voor mij om draait: niet om de hemel en het hiernamaals, maar om het ontstaan van de mens. Wat is het dat een mens mens maakt? Ineens kreeg ik daar weer zicht op.'

Het is ruim twintig jaar later nu. Bieke schrijft wanneer ze kan, mediteert bijna elke dag en gaat af en toe een week naar een abdij om te herbronnen. Ze leest ook veel, en ze leest graag romans: 'De wereldliteratuur werpt alle grote levensvragen op, zonder er een eensluidend antwoord aan te koppelen. Dat heb ik graag, want antwoorden vind ik altijd een beetje griezelig.'

Is het vertrouwen vandaag nog altijd aanwezig? 'Het is geen voortdurende en onafgebroken aanwezigheid. Zo'n inzicht is een momentopname. Ik sta 's morgens ook wel eens slechtgezind op. Kwaad omdat het leven dat mijn leeftijdsgenoten leiden mij niet gegund is. Aan mij de keuze wat ik het liefste voed. Wil ik verbitterd worden en iedereen om mij heen ongelukkig maken? Beter is het om de brokstukken elke dag weer op te pakken in geloof, hoop en liefde. Om zelf mijn geluk te zoeken, zodat ik ook anderen gelukkig kan maken. Ja, ook ik ervaar die tweestrijd, tussen die twee manieren van omgaan met pijn.'

Denkt ze na over de zin van het lijden? 'Ik heb mij nooit afgevraagd, waarom ik? Het kan evengoed ik als een ander zijn. Maar ook de vraag waarom *tout court* houdt me niet bezig. Ook daar verdraag ik geen antwoord op. Het zou pas erg zijn, als er daar een sluitend antwoord voor was. Ik kies ervoor om in het niet-weten te blijven. Ik verleen de vraag onderdak. Dat volstaat.'

Muur

Van haar zenleraar Ton Lathouwers leerde Bieke het beeld kennen dat Japanse monniken vaak gebruiken: een muur zonder poorten, zonder doorgang. 'Mijn ziekte is zo'n muur. Je zit voor die muur en kunt alleen maar wachten. De stilte, de leegte, de onmogelijkheid ervan uithouden. En dan ineens, wanneer je het niet meer verwacht, kantelt dat open. Het is een paradox, maar wat zou het leven zijn zonder paradoxen? In het hart van de onrust is er rust te vinden. Dat is ook een soort van antwoord. Het is doorleefd, en het komt niet uit de bovenste vijf centimeter van mijn hoofd. Met denken alleen kom ik er niet.'

'Ik kies ervoor om het leven voorrang te geven op al het mogelijke getheoretiseer. Veel mensen doen dat door middenin de wereld te gaan staan. Dat is minstens even zinvol. Maar je kunt het leven ook doorleven door niets te doen. Wat ik, noodgedwongen, veelal doe. In die stilte ontstaan vaak hele mooie dingen. Niet alleen voor mezelf, maar ook voor de wereld. Ik ben ervan overtuigd dat een juiste gedachte mijlenver gehoord wordt.'

'Zelf ben ik bijvoorbeeld ontzettend geraakt geweest door de dagboeken van de joods-Nederlandse Etty Hillesum, onder vele anderen. Etty had kunnen onderduiken, maar ze verkoos bij haar volk te blijven. Ze stierf in een nazikamp. Wat zij geschreven heeft, kwam heel diep bij mij naar binnen. Over de tijd heen.'